

Rob Kloosterman

We staan op het zonnige bovendeck van de middag-veerboot van Doeksen en Zoon, welke zojuist het pittoreske haventje van West-Terschelling is uitgestoomd, richting Friese kust. Er wordt wat nagepraat over het uitermate geslaagde en perfect georganiseerde weekend, doorgebracht op de gezellige kampeerboerderij "De Jonge Jan" in het Terschellinger gehucht Formerum.

Een grote groep Scholeksters gaat ergens zéér luidruchtig tekeer. Dit door-dringende geluid hoort bij het waddeneiland, dus na een paar dagen wordt er niet te veel acht meer op geslagen. Wij turen nu liever naar een groepje zeehonden die in het middagzonnetje lekker liggen te luieren op een van de vele drooggevallede zandbanken. Plotseling schreeuwt iemand: "Een Visarend!!"

En warempel! Op zéér korte afstand van de boot passeert ons met trage vleugelslag een prachtige Visarend, belaagd door een grote wolk steeds weer aanvallende, woedende Bonte Pieten. Dus dáárom hun luidruchtigheid! Wij zetten een batterij kijkers voor de ogen, veel van onze mede-passagiers enigszins verbazend: "Dit keer soms geen Zeemeeuw?"

De Visarend vervolgt onverstoord zijn baan door het blauwe zwerk, richting Terschelling, af en toe achteloos uithalend met een machtige vleugel naar de lastige belagers. Een werkelijk boeiend schouwspel trekt daar aan ons voorbij. In mijn herinnering zullen zij eindeloos blijven doorvliegen, die grote gevleugelde visser met zijn heldhaftige aanvallers daar boven de uitgestrekte waddenzee.

Vrijdagavond zijn we aangekomen in de kampeerboerderij na eerder te zijn begroet door de oude, hoge vuurtoren met gezwaai van lichtbundels over donker land en water. Na een half uurtje worden we opgewacht in de gemeenschappelijke ruimte, waar de open haard brandt en hete chocomel klaar staat. Een welkomstwoord, huishoudelijke mededelingen, nieuwe leden worden voorgesteld.

Sommigen begeven zich naar "De Rustige Jager" voor iets sterks en slagen er tóch in op een redelijke tijd met de anderen de koude zolder te bereiken, ten-einde daar de nacht door te brengen. Ik word de volgende ochtend net op tijd wakker om nog het rustieke geluid van slapende vogelaars te kunnen waarnemen. Niet verstoren!!

Op de fiets in oostelijke richting over de smalle schelpenpaadjes met een paar geleende gebreide handschoenen tegen de felle noordooster, kracht vijf. De voorjaarszon helpt een beetje. Rick van den Akker en Paul van de Poel leiden de excursie met veel enthousiasme en bekwaamheid. De Barmsijzen laten hun snelle trillers over ons heen vliegen en Robijntjes, ook wel Kneu geheten, kwetteren overal langs ons duinpad. Wij zijn echter op zoek naar de schuwe Beflijsters. En ja hoor, na een eindje te hebben doorgetrapt laten zij zich zien, meestal in de verte. Bijna rechtop staan ze, deze dominee-merels. In een duinwatertje bevinden zich Eidereenden. Groot zijn ze, bont gekleurd met pistache-notenkleurige nekvlekken. Bergeenden zijn alom aanwezig. Fraai tonen zij met vertikaal gestrekte nekbewegingen hun baltsgedrag. Een eenzame sneeuw-witte Lepelaar passeert zwijgzaam met langzame vleugelslag. Uitgestrekte nek, spatel recht vooruit. In de verte, boven de duinen, drijven Zilvermeeuwen op de wind. Hun ver dragende, rauwe, doordringende kreten waaien ons tegemoet. Zien wij het goed? Tussen de zilvers vliegt een zeer grote, geheel witte meeuw. De Grote Burgemeester!! We worden aangegrepen door het aparte gevoel, een niet-alledaagse waarneming te hebben gedaan. Het duingebied wordt verlaten en we fietsen in de richting van de waddendijk. "Schylge" moet een welvarend eiland zijn. De bakstenen boerderijen en huisjes zien er zeer goed onderhouden uit. Op de weilanden zijn de boeren druk doende de mest uit te rijden, waarvan de penetrante geur op ons af vliegt. De vele buiten verblijvende paarden, schapen en lammeren hebben er niet zo'n last van. Warm gefietst in de zon, met de stijve noordoosterwind vol in ons gezicht, komen we bij de zeedijk aan. Soms wordt de zee hierachter nog Zuiderzee genoemd. Een groep Rotganzen komt over en voert een prachtige landing in het gras uit. Een echter Zeegans. Hij slaapt zelfs op het water. Op een drooggevallede stuk modderige bodem is het een drukte van jewelste. Vele duizenden Kanoetstrandlopers hebben zich in slagorde opgesteld, Bontbekplevieren rennen bedrijvig rond tussen de schelpen

en Steenlopers vliegen luidruchtig af en aan. Ja, die Kanoetstrandloper. Een merkwaardige naam heeft hij. Hij zou genoemd zijn naar de Deense koning Knoet uit de 11e eeuw. Deze zou, evenals de Kanoeten, proberen de opkomende vloed te keren. Plompe beestjes zijn het, die zéér lange trektochten maken, vliegend tot op zo'n 7000 meter hoogte.

Op een soppig stuk weiland zorgen elegante Kluten voor een aantrekkelijk schouwspel, gracieus insecten uit de modder ziftend. Witte- en Gele Kwikstaarten scharrelen bedrijvig rond terwijl Goudplevieren geduldig naar de wormen in de grond staan te luisteren. De Scholeksters laten met hun schelle, door-dringende geluid luidruchtig merken overal aanwezig te zijn. Voor een leuk tafereel zorgt een viertal van deze Bonte Pieten. Zij doen alsof ze midden in het weiland onder luid gekrakeel 'boter, melk en eieren' aan het spelen zijn. De snavel schuin naar elkaar en naar de grond wijzend. Daarna maken ze rechtsomkeert en rennen weg, de snavel nog steeds naar beneden gericht. Zouden ze niet gezien willen worden op die open vlakte? Het doet leuk aan, maar heeft te maken met serieuze balts- en territoriumgevechten. Hongerig geworden, begeeft de groep Vogelaars zich weer naar de boerderij om de lunch te gebruiken. Iemand verricht corvee. Met een bezem doet hij een enorme hoop stof opwaaien in de eetzaal. Geeft niets. Goed bedoeld!

's-Middags gaan wij in westelijke richting het duingebied in. Veelvuldig geroep over "Blauwe mannen en Bruine vrouwen". Jargon voor verscheidene, rijkelijk aanwezige Kiekendief-soorten en -geslachten. Een andere groep schijnt zelfs de "Grauwe" gezien te hebben. Laag over de grond jagend, vleugels in V-vorm, zaaien ze overal veel onrust onder de andere vogels. Sommige exemplaren zien we spectaculaire balts-zweefvluchten maken met complete salto's. Een Buizerd zweeft hoog over het duin. Urenlang schroeven en zweven met naar boven omgekrulde vleugelpunten. De duinvegetatie is uitbundig. Vlier, Kruipende wilg, Duindoorn en Heide in de knop. De lente springt uit!! Dit is het gebied van de Wulp, de grootste Europese steltloper. Zijn melancholieke roep draagt ver door het duin. Tapuiten hippen rond tussen de heerlijk ruikende roodbruine Gagelstruiken en bloeiende Kraaiheide. Tijdens Victoriaanse diners in Engeland werden vroeger die arme Tapuiten als delicatesses geserveerd!

De Sprinkhaanrietzanger zingt zijn sprinkhaanlied en in de verte zingt de bijna-tweeling Fitis en Tjiftjaf zijn eentonige en weemoedige zang in een reeds uitgelopen Meidoorn. In een geschikt duinpannetje op het zonnige Zuiden vallen de meesten van ons bijna in slaap. Sommigen staren dromerig door het wuivende helmgras omhoog naar een lichtbewolkte blauwe hemel. Echter, onze excursie-leiders blijven waakzaam en zijn geruisloos weggeslopen. Eensklaps schrikte iedereen wakker van een hels lawaai. Paul komt zwaar hijgend met volle bepaking en slepend met zijn tele-kanon op ons afgerend. Hij slaakt met horten en stoten uit: "De H-H-Hop..... De H-H-Hop!!!" De slaap uit de ogen wrijvend wankelen wij zo snel mogelijk naar de plaats van hét gebeuren en.....zien geen H-H-Hop en zullen de Stinkhaan later ook niet zien. Eigen schuld!! De bekoring van het zeldzame zullen we ditmaal niet proeven. Gelukkig zingt in een struik een Winterkoning met een vrolijk explosief lied de sterren van de hemel. We monteren weer wat op.

Zittend aan de zeereep kijken we over de Noordzee. Behalve een ver containerschip en een paar langskomende Zwarte Zee-eenden is er niets te zien wat ons momenteel kan interesseren. Even een biertje halen in de namiddagzon op het terras van "De Rustende Jager". Natuurlijk zitten er al anderen van ons. Langs de oude korenmolen met zijn prachtige in het riet gesneden wapen van Terschelling fietsen we naar de boerderij in Formerum. Overigens is het het vermelden waard, dat Willem Barendsz te Formerum is geboren. Ja, die van Nova Zembla!

Een goede stampot met worst wordt 's-avonds genuttigd aan de lange tafels. Degenen die zich als eersten laten bedienen zitten met koud eten, daar zij uiteraard wachten tot alle 60 vogelaars bediend zijn. Tip voor de volgende keer.

Wij hebben afwas-corvee. Je staat er niet bij stil, maar wat een hoop dingen worden gebruikt om een dergelijke grote groep te eten te geven. Sommige attributen lijken wel tuingereedschap, zo groot!

Nog is de dag niet ten einde! Houtsnippen kijken! Sommigen gaan op de fiets, anderen wandelen. Allen horen en zien echter een aantal Houtsnippen in baltsvlucht ronddolend boven de boomtoppen. Roodbruine nachtelijke vogels, de ogen hoog en ver naar achteren in de kop geplaatst teneinde een gezichtsveld van bijna 360 graden te hebben zonder de kop te draaien.

Het duin weer in na een rustige nacht en een uitstekende douche. De temperatuur is ditmaal mild. Geen regen, veel wind en redelijk zonnig. Het blijkt dat je een jagende Slechtvalk het beste liggend op je rug op het fietspad kunt bekijken. Hij suist in een adembenemende duikvlucht met een vaart van tegen de 300 km per uur naar beneden en geeft zijn vliegende slachtoffer geen schijn van kans. Wij zagen hem hoog boven de Blauwe mannen en de Bruine vrouwen. Aan de rand van de in vol bedrijf zijnde Kokmeeuwen-kolonie staat een Wulp zich op een heuveltje achter zijn oor te krabben. Overal kleine duintjes, vol met bloeiende Kraaiheide en Cranberry-poeltjes. De Cranberry is ooit op Terschelling in een vat aangespoeld uit verre oorden en heeft, na achteloos te zijn weggegooid, het eiland nooit meer verlaten. Nu nog wordt er Cranberry-jam en wijn verkocht.

Nadat Coby zich bijna verslikte in een losgeraakte kroon (ja, teveel stophoest!) fietsen we over paden met aan weerskanten knappende denne-appels richting veerboot. Hoe je in geval van nood met z'n allen via dat kleine deurtje uit de boot moet komen is voor mij een raadsel. In ieder geval zitten wij binnen. Veel mede-passagiers doden de tijd door een drank-gelag aan te richten. Er wordt niet zomaar een biertje besteld, maar hele kratten tegelijk. Een explosieve situatie, dus gaan wij naar buiten. En daar, daar zien we een klein wonder in de lucht hangen! Een Kokmeeuwje zweeft boven een broodvoerende passagier. Vragende ogen in een prachtige donkerbruine kop, vuurrode keel en in de wind hangende pootjes. Moet je je voorstellen: Die boot vaart met een snelheid van zo'n acht knopen pal tegen de wind van zo'n kracht zes en dat kleine witte meeuwje hangt stil, zonder met z'n vleugels te slaan, op één en dezelfde plaats boven de boot. Aerodynamisch stuntwerk!!

Ja, en dán horen we iemand roepen "Een Visarend"!!

In het najaar hoop ik er weer bij te zijn.

Lijst van waargenomen soorten weekend Terschelling 23/24 april 1988

Dodaars	Kanoetstrandloper	Rietzanger
Jan van Gent	Kemphaan	Kleine Karekiet
Fuut	Zwarte Ruiter	Zwartkop
Aalscholver	Tureluur	Braamsluiper
Blauwe Reiger	Groenpootruiter	Fitis
Lepelaar	Witgatje	Tjiftjaf
Rotgans	Oeverloper	Goudhaantje
Bergeend	Grutto	Bonte Vliegenvanger
Wilde Eend	Rosse Grutto	Paapje
Wintertaling	Wulp	Roodborsttapuit
Krakeend	Regenwulp	Tapuit
Smient	Houtsnip	Zwarte Roodstaart
Pijlstaart	Watersnip	Gekraagde Roodstaart
Zomertaling	Kluut	Roodborst
Slobeend	Dwergmeeuw	Nachtegaal
Tafeleend	Kokmeeuw	Kramsvogel
Kuifeend	Kleine Mantelmeeuw	Beflijster
Eidereend	Zilvermeeuw	Merel
Zwarte Zeeëend	Burgemeester	Koperwiek
Brilduiker	Grote Mantelmeeuw	Zanglijster
Midd.Zaagbek	Stormmeeuw	Grote Lijster
Sperwer	Grote Stern	Baardmees
Ruigpootbuizerd	Visdief	Kuifmees
Buizerd	Houtduif	Zwarte Mees
Blauwe Kiekendief	Holenduif	Pimpelmees
Grauwe Kiekendief	Turkse Tortel	Koolmees

Bruine Kiekendief
Slechtvalk
Smelleken
Torenvalk
Fazant
Waterral
Waterhoen
Meerkoet
Scholekster
Bontbekplevier
Strandplevier
Goudplevier
Zilverplevier
Kievit
Steenloper
Bonte Strandloper

Tortelduif
Koekoek
Hop
Boomleeuwerik
Veldleeuwerik
Oeverzwaluw
Boerenzwaluw
Huiszwaluw
Boompieper
Graspieper
Gele Kwikstaart
Engelse Gele Kwikst.
Witte Kwikstaart
Winterkoning
Heggenus
Sprinkhaanrietzanger

Rietgors
Vink
Groenling
Sijs
Putter
Kneu
Barmsijs
Huismus
Ringmus
Spreeuw
Vlaamse Gaai
Ekster
Kauw
Roek
Zwarte Kraai
Bonte Kraai